

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1714

Q. 130. Quomodo intelligenda sint verba Rescriptorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42682

Curia debere apponi utriusque dicecesin, quia Rescriptum dirigi solet ad Ordinarium sponsum, qui alias non resciretur.

937. §. 5. Si in supplica pro causa allatum sit hoc tantum, quod sequentur alioqui gravia scandala; in Rescripto autem ponatur, quia sequentur alioqui gravia scandala, & periculum vitæ alterutri, non est opus, ut utraque causa, sed sufficit, si prima allegata verificetur, uti tenent Sanchez & alii cum *De Justis* n. 260. ac resolverunt duo Doctores alii mecum; dispensans enim fuit motus causâ allegatâ, & ex stylo Curia, vel formulæ, vel errore scribebantium additur istud alterum: hinc in dicecesi aliqua vicina, si causa insufficientis sit allegata, quamvis in Rescripto sit ommissa, & alia causa allegata, quæ hic non verificetur, nihilominus pergunt, quia putant dispensantem fuisse motum causâ allegatâ, & dispensare voluisse, quod autem scriptor aliam expresserit, putant ad rem non facere.

938. Q. 130. Quomodo sint intelligenda verba Rescriptorum. R. §. 1. Quando conceduntur Indulgentia, quomodo ea tunc intelligenda sint, exponit Gob. in *Exp. tr.* 3. à n. 637. Quomodo, quando dispensatur circa ætatem pro Ordinibus, habet idem Gob. tr. 8. à n. 722. Quomodo intelligenda sint clausulæ in dispensationibus matrimonialibus, explicat idem Gob. in *Quinario tr.* 5. c. 37. f. 5. *Paulus Leonis* in praxi ad litteras *Pænitentiariæ*. *Tambur.* De Matr. tr. 2. c. 12. & seqq. *Pyrrhus Corrad.* in praxi dispensationum Apostolicarum. *Rosa* De executionibus litt. Apost. pauca tamén & sapius occurrentia breviter annoto.

939. §. 2. Non omnia Rescripta constant iisdem verbis, unde ad executionem procedendum non

est ex opinione hujus aut illius Doctoris, priusquam cognitum fuerit illum Doctorem loqui de illis ipsis particulis, quæ in hoc Rescripto sunt, & quidem secundum modernum stylum Curix, & universaliter oportet observare stylum illius Curix vel Congregationis, ex qua talis dispensatio mittitur.

§. 3. De clausula illa: *dummodo copula non intercesserit*, dixi n. 922. De clausula *si crimen vel impedimentum sit occultum*, dixi à n. 870. Quando autem inter causas ponitur, quodd dispensatio datur, *ad vitanda scandala*, requiritur, ut sit metus publici scandali, *Nav. Bonac. Gob. n. 171. Vide n. 957. in fine.*

§. 4. Quando dicitur: *vitæ periculum imminere*, communiter est sensus, periculum esse mortis ab aliquo inferendæ, sive homicidii alicujus, nisi ex supplica vel circumstantiis resciretur intelligi vitæ periculum ex morbo, apprehensione, mœstitia futurum.

§. 5. Quando dicitur: *ut asserunt se de nobili genere ortos*, & alia causa movens Papam non additur, debet illa causa coram Executore probari: De cætero, si simpliciter dicatur Oratores esse nobiles, sufficit Patrem esse nobilem, vel ipsos nobiliter vivere, & ea non exercere, quæ populares. Triplicis autem generis sunt nobiles, *Genere*, qui à majoribus nobilitatem habent: *Principis privilegio*, si ipsi ad nobilitatem sint e-
ducti: Honoribus & virtutibus, ob quas evehi merentur: ubi è contrà plebei alii sunt *viles*, quales sunt mechanici, qui profitentur artes spectantes ad solam ferè corporis applicationem, uti fabri lignarii, ferrarii: alii *honestiores*, qui profitentur artes requirentes plus ingenii, uti pictores &c.

§. 6.

or.
dij
oix

viii

943. §. 6. Quando in dispensatione cum illegitimo dicitur; dummodo paterna incontinentia inceptor non sit; est tantum instructio & cohortatione talis sit, unde quamvis talis esset, non irrita esset dispensatio, *Corrad. Krim. n. 2392.*
944. §. 7. Quandoque additur in dispensatione dummodo per annum non inforduerint, putavit autem aliquis Illustrissimus Nuntius hic Coloniae interrogatus, intelligi infordescantiam in censuram, & non precise in peccato, quia saepe talibus delictis est annexa censura, v. g. excommunicatio, in qua per annum haerere, proprie dicitur infordescantia de qua dicam l. 7. à n. 287. Et haec interpretatio valere potuit quoad dispensationem eo tempore in Nuntiatura: De cetero censura cum *Plettenberg* & aliis infordescere per annum, esse permanere per annum in tali delicto, ita ut per totum annum non poenituerit de eo, & consequenter, si talis aliquando per annum & saltem in *Paschate* confessus sit, praesumitur bene confessus & efficaciter retractasse peccatum illud, adeoque non inforduisse, etiam si postea relapsus sit, dummodo iterum in relapsu & consuetudine ista sine poenitentia non remanserit per annum.
945. §. 8. Quomodo clausulae, si ita est: quatenus ita est: periculum imminet revelationis & scandalorum: ut dicta muliere de nullitate prioris consensu certiorata postquam dicto Sacerdoti: si necdum satisfecero sint intelligendae, habet *Busenb. relatus l. 1. n. 798. in app. Resp. 2. & de clausula illa; de nullitate prioris consensu certiorata, dixi hic n. 814. Quae autem operentur verba; motu proprio, dixi l. 1. n. 814. Plura quoad clausulas Rescriptorum etiam Poenitentiarum, dicam à n. 951. Si Rescriptum habeat, non tantum ut contrahant servata forma*

Trid. sed etiam expresse, factis denunciationibus in
Parochia sponsæ, id non apponitur per modum
conditionis ad valorem, sed nihilominus potest
in denunciationibus dispensari ab Ordinario,
Sanch. l. 8. d. 35. n. 19. Corrad. l. 7. c. 7. n. 17. & 21.
Wiestn. Karch. n. 259. contra Zerolan, quando
enim aliquid in Rescripto apponitur, quod ali-
unde de Jure requiritur, ordinariè non appo-
nitur cum alia obligatione, quam quæ antece-
denter erat, unde videtur tantum esse velut mo-
nitio, ut fiat, quod Juris est.

Q. 131. Quid addendum sit, si in facultate dispen- 946.
sandi addatur: gratis ubique, sub poena invaliditatis,
sine ulla mercede, sine premio, sine munere, gratis sub
excommunicatione &c. R. §. 1. Expediã dispensa-
tione licitum esse aliquid acceptare docent plu-
res cum Sanch. l. 8. d. 35. n. 13. uti etiam notavi
l. 1. n. 817. nam imprimis illa datio & accepta-
tio prohibetur, per quam dispensatio fit irrita,
si autem sit expedita, non ideo fit irrita, ergo:
Deinde etiam videtur tum cessare prohibitionis
causa, quæ est, ne dispensaturus muneribus ex-
cæcatus dispensationis munus minus bene ob-
eat: & cum prohibitio sit odiosa ac strictæ inter-
pretationis, non videtur extendenda ad datio-
nem post negotium expeditum: hinc notant
aliqui prohiberi examinatoribus Episcoporum
aliquid accipere ante, attamen licitè accipere, si
quid liberè offeratur post examen. His non ob-
stantibus suadendum est contrarium in praxi,
quia in materia dispensationum sine distinctio-
ne prohibetur acceptatio muneris.

§. 2. Ante dispensationem nequidem escu- 947.
lenta vel poculenta licitè admittuntur, quamvis
paucis diebus possint consumi, Corrad. in praxi
dispens.
Tom. VIII. Tt

or.
dii
oix
VIII